

Årsberetning 2019

Indledning

Silkeborg Retshjælp aflægger hermed den årsberetning for 2019, der er krævet i henhold til retshjælpens vedtægter. Endvidere er den beretning, der er krævet i medfør af § 9, nr. 2 i Tilskudsbekendtgørelsen (nr. 637 af 11. juni 2014) til Civilstyrelsen om antal rådgivninger og aktivitetsniveau i øvrigt inkorporeret.

I årsberetningen redegøres der kort for bl.a. organisationen, personalesammensætningen, økonomien og aktivitetsniveauet for 2019.

Beretningsåret kort

I 2019 har retshjælpen måtte tage afsked med en telefonrådgiver/tidligere studenterrådgiver, som i sammenlagt mere end 10 år har ydet en stor og uvurderlig frivillig indsats for retshjælpen. Der skal derfor herfra lyde en stor og uforbeholden tak for indsatsen til Sandie. Retshjælpen har heldigvis i 2019 fået en masse nye og stærke kræfter, der kan løfte og videreføre arven. De nye kræfter har bl.a. været medvirkende til, at der i 2019 blev åbnet op for aftenrådgivning hver torsdag aften på Silkeborg Bibliotek, og at der nu kan tilbydes endnu bedre supervision af studenterrådgiverne. Endvidere har indflytningen i nye kontorlokaler i 2019 markant forbedret arbejdsmiljøet og øget arbejdsglæden hos retshjælpens rådgivere.

Organisation og personale

Retshjælpen er en selvejende institution oprettet i 2010 ved omdannelse af den tidligere Arbejdernes Retshjælp i Silkeborg, som siden 1945 har været en sagsbehandlende retshjælpsinstitution. Retshjælpens vedtægter er tilgængelige på hjemmesiden www.silkeborgretshjelp.dk.

Retshjælpens øverste ledelse af dens bestyrelse. Pr. 31. december 2019 havde bestyrelsen følgende sammensætning:

§ 4.1 a	Rikke Wagenblast Sørensen	valgt af den siddende bestyrelse
§ 4.1 b	Karin Haisler Jessen	valgt af den siddende bestyrelse
§ 4.1 c	Anette Storgaard	valgt af den siddende bestyrelse
§ 4.1 d	Rasmus Schack Larsen	valgt af medarbejdermødet
§ 4.1 e	Philip Wieclaw Svendsen	valgt af medarbejdermødet
§ 4.1 f	Chresten Dyhre Ole Andersen	valgt fra Hjerteforeningen valgt fra Lejernes LO

Silkeborg Retshjælp fik den 12. juni 2019 af Civilstyrelsen endeligt godkendt sine nye vedtægter, der skal danne rammerne for det fremtidige arbejde med udviklingen af retshjælpen. Vedtægterne var i første omgang blevet afvist af Civilstyrelsen den 25. marts 2019, men blev efterfølgende revideret og godkendt.

Den 30. september 2019 blev det første fællesmøde for Silkeborg Retshjælp afholdt. Formålet med fællesmøderne er at inddrage lokalsamfundet i retshjælpsarbejdet og at gøre det muligt for medlemmer af lokale foreninger at deltage i retshjælpens bestyrelsesarbejde.

Bestyrelsen har i beretningsåret afholdt fire bestyrelsesmøder.

Bestyrelsesarbejdet er ikke honoreret. Bestyrelsen har i henhold til vedtægterne besluttet, at retshjælpen alene godtgør de studerende bestyrelsesmedlemmers transportudgifter i forbindelse med

bestyrelsesarbejdet, og derudover ikke andre udlæg eller udgifter i anledning af hvervet end traktement i forbindelse med møderne.

Til retshjælpen var der i 2019 tilknyttet følgende: 1 daglig leder, 1 faglig vejleder, 2 sekretærer, 1 rengøringsassistent, 1 IT-tekniker, 7 telefonrådgivere, 6 aftenrådgivere, 8 studenterrådgivere, 2 assisterende rådgivere og en række frivillige juridiske konsulenter.

Hvad angår retshjælpens stab har de væsentligste forhold i 2019 været følgende:

- Der har alene været udskiftning af én telefonrådgiver.
- Der er blevet ansat en faglig vejleder, som har til opgave at varetage en del af supervisionsopgaven i retshjælpen. Den faglige vejleder er uddannet jurist og advokat.
- Fire studenterrådgivere er blevet udskiftet – én fordi vedkommende blev færdiguddannet.
- I alt syv nye færdiguddannede jurister er blevet tilknyttet retshjælpen som frivillige rådgivere – seks af disse fungerede som aftenrådgivere ved årets afslutning.

Herudover er det tydeligt, at retshjælpen er ved at blive komfortabel med konstruktionen med assisterende rådgivere, der indebærer, at studerende – der endnu ikke er langt nok på jurastudiet til at bestride en reel rådgiverstilling – starter som frivillige i retshjælpen med henblik på at lære arbejdet i retshjælpen bedre at kende. To ud af tre af disse assisterende rådgivere er i 2019 fortsat i stillinger som studenterrådgivere.

Alle medarbejdere, bortset fra rengøringsassistenten, arbejder helt eller delvist på frivillig basis. Således får bl.a. studenterrådgiverne alene en studenteraflønning for 3 timers indsats om ugen, svarende til højst en tredjedel af deres faktiske indsats.

Retshjælpen vil ikke kunne fungere uden den betydelige frivillige indsats, som alle tilknyttede yder.

Økonomi

Retshjælpens økonomi er udelukkende baseret på tilskud.

Det væsentligste tilskud kommer fra statens retshjælpspulje efter retsplejelovens § 324 formidlet af Civilstyrelsen. Silkeborg Retshjælp havde søgt om 857.000 kr. i driftstilskud for 2019. Ved bevilling af 29. april 2019 meddelte Civilstyrelsen, at der kunne ydes tilskud opgjort til i alt 839.582 kr. Af dette tilskud udgjorde 750.487 kr. basistilskud, 67.513 kr. udligningstilskud og 21.582 kr. Aktivitetstilskud. Herudover har Silkeborg Retshjælp ved bevilling af 29. oktober 2019 modtaget 2.400 kr. til opstart af aftenrådgivning om torsdagen.

Retshjælpen modtog ligeledes i 2019 tilskud fra Silkeborg Kommunes § 18-midler (§ 18 i Lov om social service) til understøttelse og værdsættelse af frivilligelementet i retshjælpens virke. I beretningsåret modtog retshjælpen 50.000 kr. fra Silkeborg Kommune.

Retshjælpens samlede tilskudsindtægter har således i alt andraget 891.982 kr. i beretningsåret.

Den helt overvejende del af økonomien hidrører fra retshjælpspuljen. Orientering om tilskud fra retshjælpspuljen kommer først omkring bevillingsårets 1. maj. Denne sene udmelding medfører, at retshjælpen i årets fire første måneder ikke har mulighed for at lægge et realistisk budget for året. Således

blev det endelige budget for 2019 først vedtaget den 15. maj 2019. Dette er meget problematisk for driften i starten af året, men intet tyder desværre på, at ansøgningsproceduren bliver ændret lige foreløbig.

Retshjælpens indtægter har i beretningsåret tilnærmelsesvis været tilstrækkelige til at dække retshjælpens udgifter på det af bestyrelsen ønskede niveau. Således blev retshjælpens driftsresultat i beretningsåret et lille underskud på 1.005 kr., der er inddækket af retshjælpens egenkapital.

Retshjælpens daglige virke

Retshjælpen flyttede den 1. februar 2019 ind i nye lokaler på Drewnsensvej 62B, 8600 Silkeborg, hvor der er både kontor- og mødefaciliteter. I lejemålet er der et storrumskontor, et mindre kontor, et fællesrum, to mødelokaler samt toilet og køkken.

Storrumskontoret er omdrejningspunktet for den sagsbehandling og videregående rådgivning, som retshjælpens rådgivere foretager. Både rådgivere, øvrige jurister, den faglige vejleder og den daglige leder arbejder primært i storrumskontoret. Rummet er således retshjælpens hjerte, der giver gode muligheder for både sparring og supervision. Herudover er der et kontor, der ligger i tilknytning til storrumskontoret, hvor retshjælpens sekretærer sidder og arbejder. De har således mulighed for at være tæt på rådgiverne, men samtidig også mulighed for at lukke døren, når arbejdet kræver det.

Endvidere muliggør de to mødelokaler, at der nu kan afholdes flere møder i retshjælpen på samme tid, og at de øvrige rådgivere ikke bliver forstyrret af mødeaktiviteten. Når mødelokalerne ikke bruges til fysiske møder, sker det også ofte, at rådgiverne anvender disse lokaler bl.a. til at føre telefonsamtaler uden at blive forstyrret og/eller forstyrre.

De rådsøgendes indledende personlige henvendelse til retshjælpen foregår som udgangspunkt på Silkeborg Bibliotek. Retshjælpens rådgivere sidder på biblioteket tre gange om ugen, henholdsvis mandag, onsdag og torsdag. Her kan rådsøgende skrive sig på en liste og derefter komme ind efter tur.

Åbningstiden på biblioteket er: Mandag fra 13.00 til 15.00, onsdag fra 15.00 til 17.00 og torsdag fra 18.00 til 20.00.

I slutningen af 2019 blev åbningstiderne på biblioteket – med Civilstyrelsens tilladelse – ændret således, at retshjælpen nu også har mulighed for at tilbyde rådgivning om aftenen på torsdage. Denne rådgivning varetages af færdiguddannede frivillige jurister – aftenrådgiverne.

Fra 2018 til 2019 er antallet af retshjælpshenvendelser til Silkeborg Retshjælp steget med 103. En mindre del af stigningen kan naturligvis tilskrives forøgelsen af åbningstiden med aftenrådgivningen om torsdagen, men den største del skyldes dog, at der har været flere henvendelser i de øvrige åbningstider. I 2019 var der alene ca. 15 rådsøgende der benyttede muligheden for aftenrådgivning, men allerede i starten af 2020 ser antallet pr. rådgivning ud til at være stødt stigende. Dette er helt forventeligt, da det tager noget tid før budskabet om aftenrådgivning har spredt sig tilstrækkeligt.

Som alternativ til muligheden for at kontakte retshjælpen ved at møde fysisk op på Silkeborg Bibliotek, tilbyder retshjælpen også telefonisk rådgivning. Dette sker hver onsdag fra kl. 19.00 til 21.00. Telefonerne bemannes af færdiguddannede jurister, der ofte har en fortid som studenterrådgivere i retshjælpen.

Telefonrådgivernes indsats er fuldt ud frivillig. Antallet af rådgivninger, der foretages hver uge, er meget varierende, men det årlige antal henvendelser ligger på niveau med antallet af henvendelser i 2018.

Rådgivningen

Retshjælpen opererer dels med grundlæggende rådgivning, der primært er mundtlig, og dels med videregående bistand, der hovedsageligt indebærer skriftlig sagsbehandling.

Den grundlæggende rådgivning svarer til tilskudsbekendtgørelsens (nr. 637 af 11. juni 2014) trin 1-retshjælp og ydes således enten som telefonrådgivning eller ved fysisk fremmøde. Denne type henvendelser er anonyme. Alle kan henvende sig og få grundlæggende rådgivning om alle typer problemer, og alle får en eller anden form for hjælp.

Hvis rådgiverne i forbindelse med rådsøgendes første henvendelse, hvad enten det er på biblioteket eller i telefonrådgivningen, skønner, at rådsøgende har behov for yderligere bistand, og rådgiveren finder retshjælpen egnet hertil, tilbydes videregående bistand. Denne type bistand svarer til bekendtgørelsens trin 2-retshjælp.

Den efterfølgende videregående behandling, der altid vil indebære en egentlig sagsbehandling med indhentelse af yderligere oplysninger, rejsning/afvisning af retlige krav mv. sker i form af møder på retshjælpens kontor, skriftlige henvendelser til de i sagen involverede og telefoniske henvendelser. Ved opstart af en sagsbehandling bekræfter retshjælpen i en skriftlig opdragsbekræftelse, hvad retshjælpens bistand konkret skal angå.

I forbindelse med den videregående behandling i sager, hvor der foreligger en tvist, kan forlig komme på tale. Enten på rådsøgendes, retshjælpens eller eventuelt modpartens initiativ. I disse tilfælde indleder og foretager retshjælpen konkrete forligsforhandlinger. Denne type bistand svarer til bekendtgørelsens trin 3-retshjælp.

For regnskabsåret har retshjælpen foretaget følgende registreringer i henhold til tilskudsbekendtgørelsen:

Retshjælpshenvendelser i alt	1.092
Mundtlig rådgivning, trin 1-retshjælp	1.013
• Fysisk fremmødt	758
• Telefonisk	255
Sagsbehandling, trin 2-retshjælp	79
• Med tilskud	59
• Uden tilskud	20
Forligsforhandlinger, trin 3-retshjælp	21
• Med tilskud	19
• Uden tilskud	2

I 2019 har retshjælpen således i alt behandlet 1.092 henvendelser om retshjælp. Retshjælpen havde ved årets afslutning 90 verserende sager under sagsbehandling.

Der er ydet trin-1 retshjælp i 1.013 tilfælde, trin 2-retshjælp i 79 tilfælde og trin 3-retshjælp i 21 tilfælde. Hvad angår retshjælpen på trin 2 og 3 er betingelserne for tildeling af aktivitetstilskud, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 5 ikke opfyldt i 22 tilfælde. Dette skyldes primært, at de økonomiske betingelser ikke har været opfyldt, men retshjælpen har også registreret ét tilfælde, hvor sagstypen har været årsagen til manglende tilskudsberettigelse. Således har retshjælpen i alt i 78 tilfælde ydet trin 2- og trin 3-rådgivning, der er tilskudsberettiget.

Retshjælpen tilbyder rådgivninger inden for alle sagsområder, men der er nogle sagstyper, der er oftere repræsenteret end andre. Retshjælpen har foretaget følgende registreringer:

Sagstype	Procentdel af samlede rådgivninger
Familie- og arveret	26 %
Offentligretlige forhold	7 %
Ansættelsesret	2%
Lejeret	13 %
Fast ejendom	9 %
Andre kontraktsforhold	12 %
Udlændingeret	5 %
Personskade	5 %
Dårlig økonomi	7 %
Strafferet	6 %
Diverse	8 %

Særligt lejeretlige og familie-/arveretlige spørgsmål fylder således meget i retshjælpens virke. Hertil kommer også retshjælp vedrørende indgåede kontraktsforhold. Herudover skal også personskadesagerne nævnes, idet de ikke blot udgør en stor del af retshjælpens sagsportefølje, men også hører til den absolut mest sagsbehandlingstunge del. Her strækker sagsforløbene sig ofte over mange år, hvilket også betyder, at de rådsøgende oplever at få deres sager behandlet af flere forskellige rådgivere.

Særlige forhold

Der har i 2019 været afholdt fire interne kurser i retshjælpen. Emnerne for kurserne har været: Forældelsesloven, andelsboliger, kommunal sagsbehandling og førelse af civile retssager. Tak skal lyde til Karin Jessen, Kristian Graven Nielsen, Sonja Pedersen, Lise Bruun og Kim Sehested.

En af retshjælpens rådgivere har i 2019 ført en småsag for en rådsøgende ved en hovedforhandling i december.

Silkeborg Retshjælp har i 2019 indgået et samarbejde med en retshjælp i Nuuk i Grønland, IKIU, hvor retshjælpen har indvilget i at varetage sagsbehandlingsopgaven i situationer, hvor IKIU ikke har mulighed herfor.

I september 2019 deltog Silkeborg Retshjælp både i Retshjælpens Dag afholdt hos Aarhus Retshjælp og i DJØFs rekrutteringsarrangement, "Flere hænder til retshjælp i Midtjylland", hvor retshjælpen fik tilknyttet to nye aftenrådgivere.

Retshjælpen har et netværk, "Alle tiders Retshjælp", bestående af tidligere rådgivere og andre interessenter, der holdes opdateret vedrørende driften af Silkeborg Retshjælp. Alle medlemmer af netværket har aktivt tilkendegivet deres interesse i at støtte op om retshjælpen.

Mål for 2020

Formålet med denne årsberetning er ikke kun at reflektere over 2019 og berette om de forhold, der har haft indvirkning på retshjælpens virke i årets løb. Det er tillige hensigten med denne beretning at kigge fremad og give alle interesserede et indblik i, hvad retshjælpen kommer til at arbejde med i 2020. Nogle af de ting, der vil blive arbejdet for, er:

- Gøre Silkeborg Retshjælp mere synlig i lokalsamfundet
- Øge samarbejdet med lokale foreninger og organisationer
- Forsætte med at skabe gode vilkår for videndeling
- Gøre arbejdet som studenterrådgiver lettere at tilgå ved opstart
- Fastholde studenterrådgivere, telefonrådgivere og aftenrådgivere.

Niels Langager

Daglig leder, cand.jur., ph.d.